

Stručni rad

SNIMANJE VLOGOVA KAO OBLIK RADA S NADARENIMA U NASTAVI ENGLESKOG JEZIKA

mag. Nina Urška Cafuta

Osnovna škola Ljudski vrt

Sažetak

Pri poučavanju engleskog jezika često susrećemo učenike koji lako postižu ili čak premašuju velik dio sadržaja i ciljeva kurikulumu. Veliki dio ovih učenika engleski jezik uči neformalno dok slušaju glazbu, čitaju knjige i gledaju televiziju. U posljednje vrijeme vrlo su popularne i aplikacije objavljene na internetu, gdje se djeca i odrasli mogu opušteno upoznati sa sadržajima koji ih zanimaju.

Kao alternativu i potporu dodatnim materijalima koje nadareni učenici koriste u nastavi, učenici su planirali, snimali i uređivali vlastite vlogove u izvannastavnoj aktivnosti engleskog jezika. Uz pomoć mentorice pripremili su plan provedbe aktivnosti. Prvo smo razgovarali o razmatranoj temi koja je u ovom slučaju edukativne prirode. Učenici su polazili od sadržaja kurikulumu, koji su nadograđivali tijekom snimanja vlogova i pokušali na zanimljiv način predstaviti tinejdžerima. U sljedećem su koraku pripremili i napisali scenarij, jer se jezični sadržaj na snimkama mora pažljivo planirati. Zatim su odabrali i pripremili prostor za snimanje, obraćajući posebnu pozornost na okolnosti koje mogu poboljšati ili pogoršati kvalitetu snimke. Na kraju je u suradnji s organizatorom računalnih aktivnosti i učiteljicom engleskog jezika snimka montirana.

Konačne snimke zasad ne objavljujemo na internetu, već ih koristimo na satima engleskog jezika ili kao uvod i prezentaciju novog sadržaja na drugačiji način ili kao konsolidacijsku aktivnost. U tom razredu autori preuzimaju ulogu učitelja i povezuju sadržaj snimke s nastavnim materijalom te ih predstavljaju svojim kolegama iz razreda. Ovim načinom rada učenici preuzimaju aktivnu ulogu u stvaranju procesa učenja

Ključne riječi: nadareni učenici, engleski jezik, interesna aktivnost, vlogovi

1. Uvod

Rad s nadarenim učenicima zahtijeva veliku predanost, kreativnost i fleksibilnost od učitelja u svim područjima. Prema Kukanja Gabrijelčič [4] učitelj u modernoj osnovnoj školi mora neprestano pratiti inovacije i promjene ne samo na polju kurikuluma, već mora biti dovoljno otvoren, fleksibilan i nadasve motiviran da prihvati zahtjeve i promjene škole i šireg društvenog sustava.

Ako polazimo samo od ustaljenih definicija talenta, u njima praktički ne nalazimo posebno definiranu kategoriju talenta za strani jezik. Čak i specijalizirana psihodijagnostička pomagala i standardizirane ljestvice ocjenjivanja za identifikaciju nadarenih učenika kojima nastavnici ocjenjuju učenike, ne ističu nadarenost za strani jezik, najbliži mu je talent u književnom polju.

Ipak, učitelji engleskog jezika sastaju se na nastavi s učenicima koji pokazuju natprosječno znanje i savladavanje gradiva engleskog jezika. To su često pojedinci koji ne pokazuju visoka postignuća u drugim područjima, pa čak i u svom materinjem jeziku. Naprotiv, oni su često učenici koji imaju problema s drugim predmetima. Uspjeh na engleskom jeziku djelomično se može pripisati neformalnim oblicima učenja, gdje se učenici svakodnevno susreću sa stranim jezikom čitajući knjige, slušajući glazbu i gledajući televiziju. Dodatni čimbenik uspješnog usvajanja jezika u ovom je slučaju zasigurno motivacija, jer djeca biraju sadržaje i područja koja su im bliska i žele ih pobliže upoznati. Tako nalazimo učenike koji već u 4. razredu čitaju knjige koje su namjenjene učenicima 9. razreda i gledaju emisije ili filmove na engleskom jeziku bez titlova.

U eri sve veće uporabe suvremenih tehnologija, ulogu televizije i knjiga počeli su preuzimati internetski sadržaji. Učenici praktički sve pronalaze na internetu. Budući da su to često područja koja još uvijek nisu dobro istražena ili popularna u našoj zemlji, učenici su primorani pregledavati internet stranice na stranim jezicima. Kreatori internetskih stranica nedavno su otišli korak dalje - počeli su dijeliti sadržaj koji su prethodno objavili na blogovima u video obliku. Upotreba riječi *vlog*, koja je kratica za video blog, također se ustalila na slovenskom i hrvatskom jeziku.

Utjecaj neformalnog slučajnog učenja na uspjeh usvajanja stranih jezika također dokazuje literatura. Andt i Woore [2] proveli su istraživanje u kojem su sudjelovala 84 sudionika u dobi od 14 do 25 godina koji su govorili 19 različitih maternjih jezika. Ispitali

su utjecaj blogova i vlogova na usvajanje rječnika na stranom jeziku. Studija je obuhvatila sudionike koji su učili engleski jezik najmanje 5 godina u školi, nisu odrasli u dvojezičnoj obitelji, nisu pohađali školu s programom engleskog jezika i nisu živjeli u zemlji gdje se govori engleski jezik više od tri mjeseca. Upotrebom izmišljenih ili pseudo riječi, istraživači su eliminirali mogućnost predznanja ciljanog rječnika. Rezultati studije pokazali su da su se sudionici završnih testova ili uspješno prisjetili ili prepoznali pravopis, značenje ili gramatičku funkciju 50% pseudo riječi kojima su u više navrata bili izloženi dok su čitali blogove ili gledali vlogove.

Do sličnih zaključaka došlo je istraživanje u koje je bilo uključeno 100 sudionika u dobi od 18 do 20 godina [3]. Usporedba rezultata eksperimentalne i kontrolne skupine pokazala je statistički značajnu prednost eksperimentalne skupine, u kojoj su sudionici naučili i usvojili rječnik putem youtube isječaka, za razliku od kontrolne skupine, koja je rječnik naučila na tradicionalan način koristeći slikovni materijal.

Osim dostupnosti raznolikog sadržaja na gotovo svim jezicima, platforme čija je primarna svrha objavljivanje videozapisa utječu na izbor profesionalne orijentacije učenika. Ako su učenici jednom na nastavi napisali da žele biti arhitekti, liječnici ili računalni programeri, niz zanimanja posljednjih godina nadopunjen je riječima youtuber, vlogger, gamer i influencer.

U ovom radu predstavljamo jedan od oblika rada s nadarenima za nastavu engleskog jezika. Pored uobičajenog oblikovanja i dodavanja materijala koje su u nastavi koristili sposobniji učenici, zajedno s učenicima odlučili smo planirati, snimati i uređivati vlastite vlogove umjesto učenja putem videa.

2. Snimanje vlogova

Odluka o snimanju vlogova značila je za mene kao učiteljicu dodatno istraživanje, dobivanje informacija i savjeta te povezivanje sa suradnicima koji bi mogli pomoći u provođenju aktivnosti. Za rad s uspješnim učenicima općenito su potrebne vještine i znanja za koja nismo obrazovani kao dio odabranog studija. Često se radi i o vještinama koje je teško naučiti kroz ponudu obrazovanja i osposobljavanja dostupnu učiteljima u osnovnoj školi. U ovom slučaju to je značilo pregled već postojećih snimaka, čitanje literature i internet stranica, te testiranje mnogih besplatnih aplikacija koje bi bile prikladne za finaliziranje snimaka. Dodatna motivacija za ovu aktivnost bio je stalni naglasak na negativnim aspektima uporabe suvremene tehnologije, pa smo učenicima željeli pokazati da se ona također može koristiti na vrlo korisne načine.

2.1. Definicija vloga

Vlog ili video blog oblik je (video) bloga. Autori (poznati i kao YouTuberi ako koriste YouTube) snimaju videozapise različite duljine koje obično dijele na YouTubeu ili društvenim mrežama te iznose svoje stavove, iskustva, proizvode, govore o sebi, dijele savjete i slično [5].

2.2. Kako započeti

S učenicima smo se nekoliko puta susreli prije snimanja gradiva na uvodnoj nastavi, gdje su se upoznali sa savjetima i preporukama za snimanje. U nedostatku profesionalne opreme, pretraživali su knjige, članke i stranice na internetu i u knjižnici o upotrebi mobitela za snimanje videozapisa. Samo istraživanje zahtijevalo je da se studenti koriste engleskim jezikom, jer su ubrzo ustanovili da još nema knjiga iz ovog područja na slovenskom jeziku. Suprotno vrijedi za internet stranice, koje su s druge strane vrlo brojne. Uz pomoć knjiga i internet stranica pripremili su popise za vlog (engl. *vlogging checklist*), koje su uzeli u obzir prilikom pripreme svog proizvoda:

- odabir zanimljive teme
- priprema scenarija
- odabir prostora za snimanje
- tehnička izvedba i montaža snimke

2.3. Odabir teme i priprema scenarija

S obzirom na to da gotovo bilo koje gradivo može biti i edukativno, sve dok ga znamo pravilno koristiti, učenicima smo dali ruku u odabiru teme. Naime, engleski nudi neograničene mogućnosti interdisciplinarnih veza i sve su odabrane teme lako smještene u okvir engleskog kurikulumu. Potaknula sam učenike da odaberu temu koja im je bila zanimljiva i o kojoj su već puno znali. Najčešće su birali teme iz područja ekologije, životinja, glazbe i putovanja.

Usljedio je prvi izazov, snimanje eksperimentalnog kadra bez prethodne pripreme. Učenici su vrlo brzo shvatili da vloganje nije samo pričanje napamet pred kamerom ili telefonom. Sva eksperimentalna snimanja bila su nedovoljno kvalitetna, kako sadržajno, tako i tehnički za daljnju obradu, pa su uslijedila dodatna istraživanja teme i priprema scenarija. Stariji učenici, koji su jezično vještiji, prijedlog teksta za scenarij su pripremili uz pomoć ključnih riječi, dok su mlađi učenici neke dijelove teksta predvidjeli i zapisali u cijelosti.

U parovima su se scenariji međusobno pregledavali i ocjenjivali. Ako recenzent nije u potpunosti razumio sadržaj pripremljenog teksta, autor je nadopunio ili izmijenio scenarij. Naime, često pretpostavljamo da stvari koje su nama dobro poznate i razumljive jednako dobro razumiju i drugi. Kao mentor, također sam jezično pregledavala scenarije prije snimanja i nisam se miješala u sadržaj proizvoda, osim manjih općih uputa.

2.4. Odabir prostora za snimanje

Učenici su probne snimke snimali na mjestu koje su sami izabrali: u učionici, u školskom hodniku, u predvorju škole, u parku i u šumi pored škole. Nakon pregleda prvih probnih snimki, usporedili su svoje snimke s prostorom koji su odabrali za snimanje. Najgore je prošlo snimanje u zatvorenom prostoru s malo dnevnog svjetla, odnosno u učionici po oblačnom vremenu. Zbog količine dnevnog svijetla, snimanje u hodniku pokazalo se prikladnijim, no u ovom je slučaju, slično kao u predvorju škole, postojao problem jeke. Najbolje snimke snimljene su na otvorenom, u parku i u šumi. Budući da tijekom snimanja nismo koristili dodatne mikrofone, ustanovili smo da vjetroviti dani nisu prikladni za rad jer vjetar utječe na zvučni zapis. Većinu sati snimanja radili smo u proljetnim ili ljetnim mjesecima. Također je mjesto snimanja

trebalo izabrati sa što manje buke, pa su učenici birali mjesta koja su bila što dalje od ceste prometnica ili igrališta u parku.

Također smo posvetili posebnu pažnju na pravilan postav motiva ili osobe koju snimamo u odnosu na izvor svjetlosti. Prizor kojeg vide naše oči potpuno se razlikuje od slike koju vidimo na zaslonu. Učenici su tako kroz rad uočili i naučili niz čestih nepravilnosti koje se pojavljuju na snimkama zbog pogrešno postavljenog izvora svjetla, kao u slučaju pozadinskog svjetla koje zaklanja osobu u tamni obris ili u slučaju direktnog osvjjetljenja na osobu koja zatvara oči zbog previše svjetlosti a svjetlost na snimki bude prenaplašena.

2.5. Tehnička primjena i montaža snimke

Osim što su osigurali odgovarajuću rasvjetu i kvalitetu zvuka, učenici su usporedili i vizualnu sliku svojih snimaka sa snimkama koje obično prate na internetu. Nadahnuli su ih njihovi omiljeni autori. Ponovno su koristili primjere sa interneta i uz pomoć web stranice [1] došli do sljedećih zaključaka:

- Snimajte u zrakoplovnom modu.

Prije snimanja prebacite uređaj u zrakoplovni mod. To je posebno važno za snimke s dužim izgovorenim tekstom, jer se može dogoditi da inače kvalitetnu i zvučno savršenu snimku prekine telefonski poziv ili obavijest o primljenoj poruci.

- Snimajte vodoravno.

Mobilni telefoni omogućuju snimanje u vodoravnom formatu. Ova metoda je najprikladnija za snimanje snimki koje će se gledati na računalu, jer se time izbjegavaju crni rubovi zaslona.

- Slijedite pravilo trećina.

Ovo je jedan od osnovnih principa kvalitetne fotografije. Prema spomenutom pravilu, prizor koji vidimo na zaslonu kamere ili mobitela, ljudski mozak doživljava kao devet jednakih dijelova s dvije vodoravne i dvije okomite crte. Većina pametnih telefona omogućuju postavku u kojoj je zaslon već podijeljen tim linijama. Pravilo trećina kaže da su najvažniji elementi kompozicije najbolje smješteni na sjecištima spomenutih četiri linija. To stvara raznovrsniju i zanimljiviju sliku. Isti se princip odnosi i na snimanje

snimke, jer je tako jednostavno i učinkovito usmjeriti pogled gledatelja na bitan dio snimke.

- Montirajte na telefonu

Za početnike koji se tek počinju baviti snimanjem i objavljivanjem vlastitih vlogova, preporučuje se korištenje besplatnih aplikacija za uređivanje i obradu snimaka.

Odabrali smo besplatnu aplikaciju Videoshop za uređivanje i montiranje snimaka. Riječ je o uređivaču video zapisa s mogućnošću izrade zanimljivih efekata koji je dostupan u Google Playu i AppStoru (pa je pogodan za mobilne uređaje s Androidom i iOS-om). Osim montiranja snimki, aplikacija omogućuje dodavanje glazbe, zvučnih i vizualnih efekata te sinkronizaciju glasa, što je dovoljno početnicima za prve izrade video snimki. Prilikom uređivanja snimki kontaktirali smo organizatora računalnih aktivnosti u školi. Učenike je stručno upoznao sa osnovama korištenja aplikacije, a oni su krenuli uređivati snimke koristeći aplikaciju prvo uz pomoć učitelja, a kasnije nastavili samostalno.

2.6. Konačan uradak

Prvi gotovi uradci bile su kratke snimke do 3 minute, a daljnjim istraživanjima, slijedeći upute i savladavanjem aplikacije za uređivanje snimki, učenici su napravili i duže snimke.

Zbog zaštite osobnih podataka i maloljetnosti učenika, snimke ne objavljujemo na internetu. Koristimo ih u nastavne svrhe, pri čemu autor snimke preuzima ulogu učitelja i vodi cijelu nastavu ili jednu od aktivnosti na nastavi engleskog jezika. Učenici viših razreda-uz snimanje videa pripremaju radne listove kao popratnu aktivnost koju njihovi školski kolege rješavaju za vrijeme prikazivanja snimke. Mlađi učenici koji još nisu toliko samopouzdana izvode jednu od aktivnosti u razredu tj. uz pomoć snimke predstavljaju novi sadržaj ili aktivnost koji objedinjuju gradivo na kraju obrađenog skupa nastavnog dijela.

3. Zaključak

U redovnoj nastavi rad s jezično uspješnim ili nadarenim učenicima najčešće se provodi kroz kratke aktivnosti, poput dodatnih zadataka, prezentacija i upravljanja cijelom ili dijelom lekcije. Složenije aktivnosti obično se izvode u interesnoj aktivnosti, gdje učenici mogu cijelo svoje vrijeme posvetiti individualiziranoj aktivnosti koju zajedno stvaraju. Učenici pokazuju velik interes za snimanje vlogova, jer je to područje koje je iz nekoliko razloga blisko adolescentima. Prvo je svakako upotreba suvremene tehnologije koja prožima svakodnevicu naših mladih ljudi. Tijekom snimanja učenici ujedno i uče na koje se sve načine suvremena tehnologija može koristiti u obrazovne svrhe. Dodatni poticaj učenicima je činjenica da se tijekom aktivnosti snimanja, uređivanja i prikazivanja video snimki kontinuirano koristi engleski jezik, posebice zahtjevniji engleski izrazi ili stručne riječi kako iz područja suvremene tehnologije tako i iz određenih tema prikazanih u video snimkama.

4. Literatura

- [1] 5 Secrets to Creating A Better Vlog With Your Smartphone. (2013). Pridobljeno s <https://becomeablogger.com/17272/5-secrets-to-creating-a-better-vlog-with-your-smartphone/> (17.2.2020)
- [2] Arndt, H. L., in Woore. R. (2018). Vocabulary learning from watching YouTube videos and reading blog posts. *Language Learning & Technology*, 22(1), 124–142. <https://doi.org/10125/44660>
- [3] Kabouha, R., in Elyas, T. (2015). The impacts of using Youtube videos on learning vocabulary in Saudi EFL classrooms. *ICERI2015 proceedings*, pp. 3525-3531.
- [4] Kukanja Gabrijelčič, M. (2015). *Nadarjeni in talentirani učenci: med poslanstvom in odgovornostjo*. Univerzitetna založba Annales
- [5] Vlogi in vloganje. (b.d.). Pridobljeno s <https://safe.si/obnasanje-na-spletu/vlogi-in-vloganje> (14.2.2020)